

Turvallista veneilyä

Turvallisuus on mielenkiintoinen käsite. Tavoitteenahan on aina täydellinen turvallisuus, mutta onko se mahdollista. Ainakin keinot siihen pyrkimiseen ovat moninaiset. Turvallisuuden tulee olla ykkösasiana myös aina kun vesiliikenteestä puhutaan.

Jos lentokoneen kapteeni ilmoittaa sinulle koneeseen astuessasi, että viemme sinut perille 99-prosenttisen varmasti, astut todennäköisesti heti pois koneesta. Tavoite on 100% ja varsinkin lentoliikenteessä siihen on hyvät mahdollisuudet, kun kaikkia normeja noudatetaan.

IT-maailmassa täysin turvallinen PC on mahdollista sijoittaa työympäristöön helposti. Kytetään vain kaikki portit, piuhat ja langaton verkko pois päältä, niin eivät hakkerit pääse käsiksi. Tehdäänkö tuolla koneella sitten oikeita töitä enää sen jälkeen, onkin toinen kysymys.

Täysin turvallinen moottorisaha on sellainen missä ketju on kokonaan koteloitu. Työtehon kanssa voi sitten olla niin ja näin...

Veneilyturvallisuuden kolme peruspilaria

Veneilyturvallisuus voidaan jakaa kolmeen tärkeään alueeseen. Ensimmäiseksi veneen turvallisuus. Se tarkoittaa sitä, että vene on kaikin puolin ehjä ja vesiturvallinen, kaikki laitteet toimivat moitteetta ja joku ammattilainen (esim. oman seuran katsastaja) on käynyt sen läpi ja todennut hyväksyttäväksi liikenteeseen. Katsastushan ei ole lain vaatimus, mutta lähes kaikki veneuratsat edellyttävät laituripaikoillaan olevien veneiden olevan katsastettuja.

Toiseksi veneilijän turvallisuus. Se tarkoittaa osaamista ja asennetta. Väistämissääntöjen tuntemus ja veneilyn yleisten periaatteiden omaksuminen on hyvä lähtökohta. Asenteen tulee olla varma mutta nöyrä. Isompien alle ei kannata mennä, vaikka olisi oikeasakin ja ympäri näkökenttää tapahtuvan tähytyksen tulee olla aktiivista ja jatkuvaa. Tiedät missä olet, missä muut ovat ja miten he liikkuvat. Osaat myös käyttää veneen pelastautumisvälineitä ja hätähälytysjärjestelmiä, mitä ne kulloinkin ovatkaan.

Kolmanneksi sijaintiturvallisuus. Osaat perinteisen merenkulun vaatimuksista ainakin kartanluvun sillä tasolla, että pystyt paikallistamaan sijaintisi millä hetkellä hyvänsä ilman teknisiä apuvälineitä. Elektroniset apuvälineet, kuten GPS tai navigaattori/plotteri ovat nimensä mukaisesti hyviä apuvälineitä mutta pääosaaminen ja vastuu on sinulla veneilijänä. Laitteiden rikkoutuminen ei saa estää matkasi jatkumista turvallisesti.

Entisenä moottoripyöräilijänä muistutan usein moottoristin hengissäpysymisperiaatteesta: "Väistä kaikkea

mikä on joskus liikkunut, liikkuu tai tulee joskus liikkumaan.” Sillä pärjää pitkälle ja veneilyssä tulee lisätä vielä paikallaan pysyvät kohteet kuten kivet, karikot, saaret ja laiturit jne.

Monitaitoisuus on hyödyksi veneilijälle

Veneilijälle on eduksi, jos omaa useita eri taitoja alkaen ruoanvalmistuksesta moottorin huoltoon. Mitä enemmän hallitsee sitä vähemmällä ulkopuolisella avulla pärjää. Välttämätöntä se ei kuitenkaan ole, vaan erilaiset palveluntarjoajat tulevat mielellään avuksi kevät- ja syyshuoltojen aikaan. Öljynvaihdot (kone ja perävetolaite), jäähdytysjärjestelmän siipipyörän vaihto, moottorin glygolointi, pohjan pesu ja mahdollisesti maalaus, veneen vahaus jne. ovat tyypillisiä joko itse tehtäviä tai ostettavia toimenpiteitä.

Joitain asioita veneilijän tulee kuitenkin osata myös itse. Ne liittyvät lähinnä sellaisiin tapahtumiin, jotka keskeyttävät matkanteon, mutta ovat omin voimin korjattavissa. Kaikkien näiden toimenpiteiden ennakkosuunnittelu ja tarvittavien varaosien ja työkalujen varaaminen veneeseen ennen matkaa on oleellista.

Tyypillisin tapahtuma lienee polttoaineen loppuminen. Niinhän ei pitäisi koskaan käydä, mutta jos siihen on varauduttu edes varasäiliöllä, niin polttoaineen lisääminen saattaa riittää. Dieselmoottorin ollessa kyseessä yleensä joudutaan tekemään järjestelmän ilmaus. Sitä on syytä harjoitella kotilaiturissa moottorin ohjekirjan kanssa. Tehtävä ei ole vaativa, mutta keikkuvassa veneessä ensimmäistä kertaa harjoiteltaessa se voi muodostua ylivoimaiseksi. Polttoainesuodattimen vaihto tulee myös vastaan aika ajoin.

Vesipumpun siipipyörän hajoaminen sattuu joskus kohdalle eli jäähdytysvesi ei enää kierrä koneessa sen jälkeen. Siipipyörän (impelleri) vaihta-

minen ei ole vaikeaa, kunhan sen on ”kuivalla maalla” harjoitellut. Laturin hihnan katkeaminen ja sen vaihtaminen lienee myös jokaista veneilijää joskus kohtaava tapahtuma. Edelleenkin ei vaikeaa, mutta harjoiteltuna näppärää, harjoittelematta hankalaa.

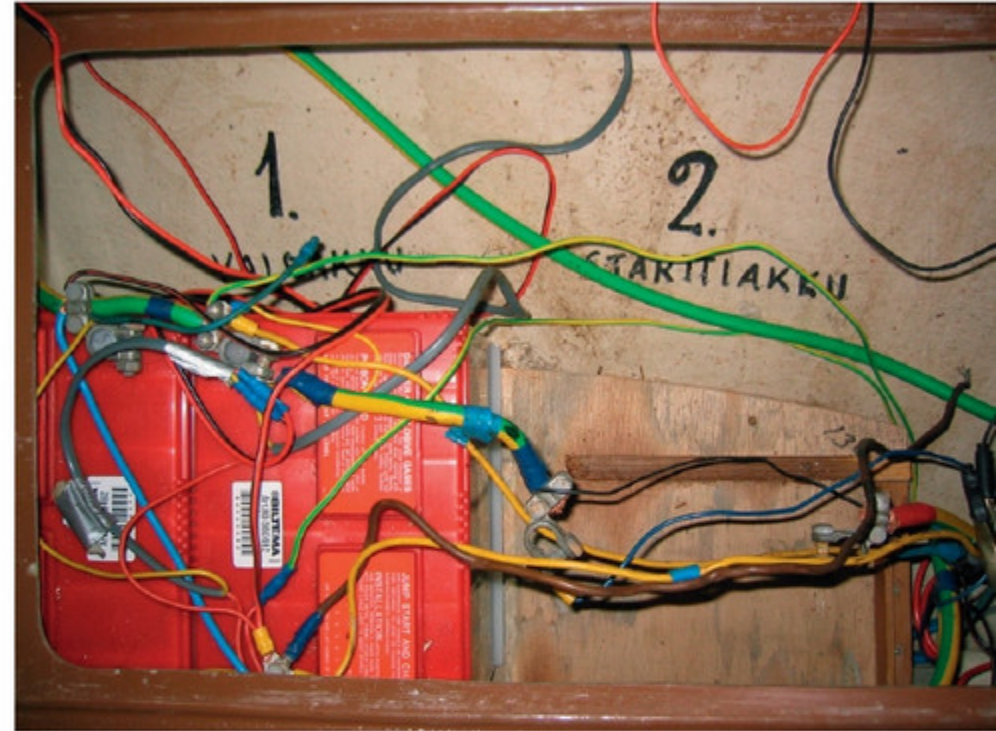
Joissain tapauksissa esim. väliaikaisen peräsimen rakentaminen matkalla voi tulla kyseeseen vakioperäsimen hajottua ja vastaan voi tulla paljon muitakin tapahtumia, joista näppärällä ajattelulla ja pikku puuhastelulla voi selvitä ilman, että joudutaan kutsumaan apua paikalle. Esimerkiksi kaasuvaijerin katkeaminen voidaan väliaikaisesti korjata pitkällä narulla, joka vedetään konehuoneesta parin pylpyrän kautta perämiehen ulottuville.

Hanki koulutusta!

Meripelastajat joutuvat tämän tästä auttamaan vesillä omasta syystä puulaan joutuneita veneilijöitä. Useimmat näistä tapauksista olisi voitu välttää hyvällä ennakkosuunnittelulla ja etukäteisharjoittelulla.

Helpoin tapa osaamisen kartoittamiseen on osallistua jollain tasolla paikallisen veneseuran toimintaan. Ne pitävät koulutustilaisuuksia ja kursseja sekä veneilyn teorian että käytännön ja tekniikan alueilta. Seuroissa pääsee myös helposti osallistumaan veneilyyn, vaikka omaa venettä ei (vielä) olisi. Kursseja järjestävät myös monet muut organisaatiot, kuten työväenopistot. Kaikki koulutus on hyväksi eikä kukaan veneilijä voi koskaan sanoa olevansa täysinoppinut.

*Teksti ja kuvat: Harri Sane
Kirjoittaja on turvallisuuskouluttaja, Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n hallituksen jäsen ja veneilytoimikunnan puheenjohtaja sekä Espoon Meripelastajien hallituksen varajäsen ja Espoon Veneilyturvallisuusyhdistyksen puheenjohtaja.*

Esimerkki vanhan veneen ”sähköviryksistä”, jollaiset muodostavat yhden suurimmista turvallisuusriskeistä veneessä.

Elektroniset apuvälineet kuten GPS tai navigaattori/plotteri ovat hyviä apuvälineitä mutta laitteiden rikkoutuminen ei saa estää matkan jatkumista turvallisesti.

Ainakin perusasiat moottorin huollosta olisi hyvä osata itse.

